

FÖR SAMTLIGA OMRÅDEN GÄLLER FÖLJANDE

ALLMÄNT

Ur miljöbalkens tredje kapitel:

Mark- och vattenområden samt fysisk miljö i övrigt som har betydelse från allmän synpunkt på grund av deras naturvärden eller kulturvärden eller med hänsyn till friluftslivet skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada natur- eller kulturmiljön...

Områden som är av riksintresse för naturvården, kulturmiljövården eller friluftslivet skall skyddas mot åtgärder som avses i första stycket. (MB 3:6)

UNDERHÅLL

Ur plan- och bygglagens tredje kapitel:

Underhållet skall anpassas till byggnadens värde från historisk, kulturhistorisk, miljömässig och konstnärlig synpunkt samt till omgivningens karaktär. Byggnader, som är särskilt värdefulla från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt eller som ingår i ettbebyggelseområde av denna karaktär, skall underhållas så att deras särart bevaras. (PBL 3:13)

Detta innebär att stor vikt skall läggas vid:

- att byggnaders ursprungliga exteriör inte förändras genom exempelvis byte av fasadmateriäl, fönster, takmaterial eller färgtyp och kulör.
- att underhållet sker varsamt med traditionella material och metoder.
- att försöka rätta till kulturhistoriskt och miljömässigt olämpliga förändringar som skett under senare tid.
- att försöka bevara de ursprungliga materialen som med sin ålder och patina på ett oersätligt vis berättar om byggnadernas historia, äldre hantverksskicklighet, materialkvalitet och byggnadsteknik.

OM- OCH TILLBYGGNADER

Ur plan- och bygglagens tredje kapitel:

Ändringar av en byggnad skall utföras varsamt så att byggnadens karaktärsdrag beaktas och dess byggnadstekniska, historiska, kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värden tas tillvara. (PBL 3:10)

Byggnader, som är särskilt värdefulla från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt eller som ingår i ett bebyggelseområde av denna karaktär, får inte förvanskas. (PBL 3:12)

Detta innebär att stor vikt skall läggas vid:

- att en eventuell tillbyggnad eller andra nytillskott som fönster, dörrar och burspråk anpassas till den befintliga byggnaden både när det gäller utformning, placering och materialval.

TOMTER

Ur plan- och bygglagens tredje kapitel:

Tomter som tas i anspråk för bebyggelse skall anordnas på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till stads- och landskapsbilden och till natur och kulturvärdena på platsen. (PBL 3:15)

Vid sådan ändring av en byggnad för vilken bygganmälan krävs skall tomten anordnas så att den uppfyller kraven i § 15 i den utsträckning som efter omständigheterna kan krävas med hänsyn till kostnaderna för arbetet och tomtens särskilda egenskaper. (PBL 3:16)

Detta innebär att stor vikt skall läggas vid:

- att tomterna inte förändras genom stora anläggningsarbeten, som plansprängningar och utfyllnader för exempelvis parkeringsplatser.
- att den traditionella växtligheten samt exempelvis staket, grindar och belysning bevaras och att eventuella nytillskott underordnar sig den befintliga miljön.

NYTILLKOMMANDE BEBYGGELSE

Uppförande av nya hus inom de områden som utpekats som kulturhistoriskt värdefulla kan endast bli aktuellt i undantagsfall. Nybyggnad kan medges om en villa skulle bli totalförstörd, till exempel på grund av brand. Uppförande av mindre uthus och garage kan i vissa fall godkännas.

Ur plan- och bygglagens tredje kapitel:

Byggnader skall placeras och utformas på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till stads- eller landskapsbilden och till natur- och kulturvärdena på platsen. Byggnader skall ha en yttre form och färg, som är estetiskt tilltalande, lämplig för byggnaderna som sådana och som ger en god helhetsverkan. (PBL 3:1)

Tomter som tas i anspråk för bebyggelse skall anordnas på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till stads- eller landskapsbilden och till natur och kulturvärdena på platsen. (PBL 3:15)

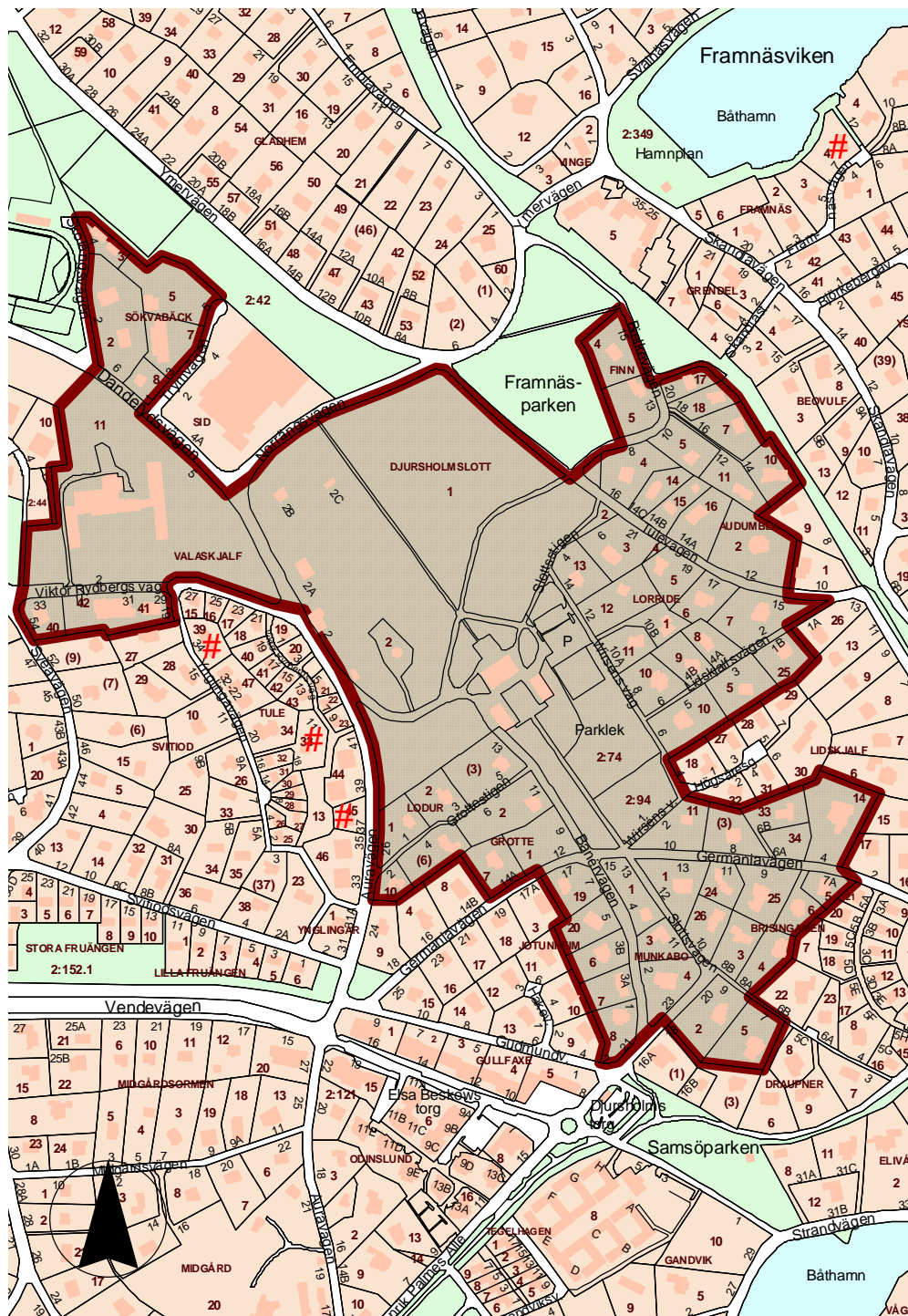
Detta innebär att stor vikt skall läggas vid:

- att husen placeras i förhållande till gatan på samma sätt som intilliggande byggnader.
- att en eventuell ny villabyggnad anpassas till områdets karaktär och ges likartade proportioner som omgivande villor.
- att eventuella garage eller uthus placeras så att de ej dominerar i förhållande till gatumiljön eller tomtens huvudbyggnad, samt i övrigt anpassas till närmiljöns material, form och färg.

Plan och bygglagens paragrafer gäller generellt för alla områden och enstaka byggnader.

B44 DJURSHOLMS SLOTT

Området motsvaras av kulturminnesvårdsprogrammets närmiljö 30:7, Djursholm och riksintresset K 42. Kvarteren Tule och Svitiod ingår inte i riksintresset, kvarteret Tule finns inte heller med här (se KMVP sidan 110 ff.).

 Riksintresseområde

 Enstaka objekt

MOTIV FÖR BEVARANDE

Ända sedan sin tillkomst har Djursholms slott varit socknens och senare köpingens, stadens och kommunens centralpunkt och är därmed av stort värde för förståelsen av områdets historia. I villasamhällets äldsta delar kring slottet finns en rad arkitekturhistoriskt värdefulla byggnader bevarade.

BESKRIVNING AV OMRÅDET

Det höglänta, kuperade området kring slottet, var ett av de första som bebyggdes när villasamhället anlades. De flesta av villorna som ligger här är uppförda på 1890-talet och under 1900-talets första decennium. Villorna i området spänner från relativt enkla till arkitektoniskt påkostade. De flesta av de tidiga villastilarna i Djursholm finns representerade, som till exempel det första årets enkla trävilla och de stora amerikainspirerade husen i stickstyle inspirerad arkitektur. Hus i nationalromantik och jugend finns också representerade här.

Många av områdets villor har med tiden förändrats och förlorat en del av sin ursprungliga karaktär. Stora byggnadsvolymer på omfattande trädgårds- och naturtomter, speglar dock väl de första utbyggnadsperiodernas karaktäristiska bebyggelse.

I området ligger också den arkitektoniskt monumentala samskolan, invigd 1910, samt villasamhällets vattentorn.

Längs Danderydsvägen nedanför slottet finns flera välbevarade uthus, ett magasin, en smedja och några bostadshus, som visar på områdets bebyggelse innan villasamhällets tillkomst.

Djursholms slott ligger på en höjd omgivet av en park med stora träd och gräsmattor. I dalgången norr om slottet finns ängsmark. På sluttningarna ligger stora villor på väl tilltagna tomter. Speciellt i den östra delen är byggnaderna placerade på kvarterens högsta punkter, långt från gatan och grannarna. Vägarna är dragna i de något flackare partierna. Vegetationen är riklig med lövträd, buskar och häckar. I de västra och södra delarna är marken bördig och en hel del fruktträd finns kring husen. I den något kargare östra delen syns en del bergknallar och det finns inslag av barrträd. Tomterna avgränsas av häckar eller enkla staket. Vid Germania- och Banérvägarna finns några tomter med höga murar mot gatan.

Väster om Auravägen delas miljön av en kraftig kil med nybyggda hus, bland annat flera flerfamiljshus.

De stora villorna i området är individuellt utformade och ofta arkitekturitade. Husen är uppförda i 1 1/2 - 2 våningar men även en del högre hus finns. Flera hus har torn som gör dem ännu mer monumentala. Grunderna består oftast av kvaderhuggen sten. Fasaderna är rikt varierade med utbyggnader, burspråk, paneler på olika ledd och snickeri eller putsad dekor. Slätputs eller spontad panel är de dominerande fasadmaterialet men typiskt för området är de många husen som kombinerar två fasadmaterial. I dessa fall är övervåningen ofta klädd med fjäll och bottenvåningen med spontad panel. Färgsättningen varierar mellan de äldsta husens mörkare färger i exempelvis grönt eller brunt och de något yngre husens färger som ofta är ljusa, vita och gula. Även takformerna är rikt varierade med takfall åt olika håll beroende på husens utbyggnader. Nästan alla olika typer av tak förekommer, topptak, brutna eller obrutna

sadeltak som ofta har valmade gavelspetsar. Taken är täckta med falsad slätplåt eller tvåkupigt rött lertegel.

Lorride 7, Tulevägen 15, är byggnadsminne.

GÄLLANDE BESTÄMMELSER

Området betraktas som särskilt värdefullt ur kulturhistorisk synpunkt. Detta innebär att § 12 i plan- och bygglagens tredje kapitel gäller.

Området är av riksintresse för kulturmiljövården och skall enligt miljöbalken skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada kulturmiljön.

Detaljplanerna är från 1937-2001. Minsta tomtstorlek varierar mellan 1 500 och 2 000 kvm beroende på vilken del av området det gäller. Tvåvåningshus med en högsta höjd om 8 meter får uppföras och max 1/8 av tomten får bebyggas. Om tomten är över 3 000 kvm får två lägenheter inredas annars tillåter planen endast en lägenhet.

Sökvabäck 2, Svitiod 39 samt Munkabo 4 omfattas av Q- alternativt q-bestämmelser i plan.

Lorride 7 är byggnadsminne.

Lorride 3, Slottsstigen 6

BEVARANDE

HELA OMRÅDET

För att områdets kulturhistoriska värden skall bevaras, är det vid underhåll, om- och tillbyggnader, nybyggnader eller andra arbeten, av stor vikt att hänsyn tas till områdets karaktär. Denna kan sammanfattas i följande punkter:

Tomternas utformning och husens placering

- Hus och trädgårdar är följsamt anlagda efter tomternas kuperade topografi, utan större plansprängningar eller planutfyllnader.
- Bostadshusen är centralt placerade på tomterna.
- Tomterna avgränsas med enkla staket eller lövhäckar.
- Växtligheten är traditionell med fruktträd och buskar. I de kargare delarna växer tallar.

Husens storlek, höjd och karaktär

- Boningshusen är stora och uppförda i en våning med inredd vind, två våningar eller fler.
- Husen har en rikt varierad och individualistisk utformning.
- Taken är rikt varierade, topptak, brutna eller obrutna sadeltak. Ofta är gavelspetsarna valmade.

Material och färg

- Fasadernas ytmaterial är ofta slätputs eller spontad panel.
- Färgsättningen varierar mellan mörka och ljusa kulörer.
- Grunderna är av huggen natursten.

- Taktäckningen består av tvåkupigt rött lertegel eller slätplåt.

Övrigt

- Uthus och garage ansluter vad gäller placering, form och färg till tomtens övriga bebyggelse.

Om ett bebyggelseärende innebär ett hot mot områdets särdrag bör detaljplanen ändras. Planens bestämmelser och beskrivning skall då utformas så att områdets karaktär enligt ovanstående punkter i allt väsentligt garanteras.

VISSA BYGGNADER

Inom detta område finns ett antal byggnader som, förutom sitt värde som en del av kulturmiljön, har ett egenvärde ur arkitektonisk synpunkt. I de bebyggelseinventeringar som genomförts har husen delats in i tre klasser; omistlig, värdefull och intressant. Extra varsamhet bör iakttas när det gäller förändringar av de omistliga och värdefulla byggnaderna. De intressanta byggnaderna får anses skyddade genom vad som gäller för hela området.

Omistliga byggnader

För de så kallade omistliga byggnaderna gäller, förutom de punkter som behandlar hela området, att eventuella förändringar måste ske med mycket stor hänsyn till byggnadernas egenart. De fastigheter som berörs är:

- Audumbla 2, Tulevägen 12
- Djursholm 2:71, Banérvägen 13
- Djursholms slott 1-2, (Djursholms slott med magasin, smedja och stugor samt vattentornet)
- Draupner 2, Slottsvägen 9
- Grotte 7, Germaniavägen 14A
- Lorrider 3, Slottsstigen 6
- Lorrider 7, Tulevägen 15
- Munkabo 4, Henrik Palmes Allé 23

Värdefulla byggnader

För de så kallade värdefulla byggnaderna gäller, förutom de punkter som behandlar hela området, att eventuella förändringar bör ske med stor varsamhet. De fastigheter som berörs är:

- Audumbla 10, Bielkevägen 14
- Audumbla 16, Tulevägen 14A
- Djursholm 2:71, Banérvägen 13
- Lidskjalf 10, Wirséns väg 6
- Lidskjalf 14, Germaniavägen 4
- Lidskjalf 25, Lidskjalfsvägen 1B
- Lorrider 5, Tulevägen 19
- Lorrider 9, Lidskjalfsvägen 4B
- Lorrider 10, Wirséns väg 8

- Lorrige 12, Wirséns väg 12
- Munkabo 1, Banérvägen 4
- Sökvabäck 2, Danderydsvägen 6
- Sökvabäck 5, Trymvägen 5
- Valaskjalf 11, Viktor Rydbergs väg 2